

Jaarverslag

2024

Menu

Kerngegevens

Statutaire naam; Stichting The Art of Charity

Publieke naam: Charity

Fiscaalnummer: 822291319

ANBI Rsin 822291319

Postadres: Groote Woldweg 22, 8097 RS Oosterwolde

Bezoekadres: Meidoornplein 86, Wezep

Doelstelling, missie en visie

De doelstelling van de stichting is: mensen in Malawi leren en helpen om op hun eigen land, op een duurzame manier, voedsel te kunnen verbouwen zonder misoogsten. De voedselzekerheid die op deze manier wordt verkregen, betekent dat hongersnood constructief en blijvend kan worden bestreden en dat voor de deelnemers economische zelfstandigheid met een goed en vast inkomen kan worden bereikt.

Het projectplan dat met steun van de stichting in Malawi wordt uitgevoerd, heet 'Food For Life'. Het is een verbeterde versie van het systeem Farming God's Way. De opzet van Food For Life is dat deelnemers een akker krijgen van 700 m² en verder de middelen die nodig zijn om op die akker mais te kunnen verbouwen. Als men gedurende twee seizoenen heeft laten blijken een goede akkerbouwer te zijn met een positief resultaat, mag men doorgroeien naar 4900 m² op eigen land. Het gebruik van natuurlijke middelen staat voorop. De mensen die in Malawi leiding geven aan het project leren de boeren hoe ze met behulp van mest, groen, zuurstof en water verrijkte compost kunnen maken. Er is steeds oog voor componenten die voor een goede kwaliteit van de compost zorgen en die in voldoende mate beschikbaar zijn. Op deze manier realiseert Food For Life een veel grotere en een beter gegarandeerde opbrengst dan de traditionele landbouwmethode.

In 2020 is besloten om in alle gebieden waar gebruik wordt gemaakt van het project Food For Life over te gaan tot invoering van het 'Mansholtsysteem' (later 'Josephsysteem' genoemd, naar het Bijbelverhaal over het plan van Jozef ter bestrijding van de hongersnood in Egypte – Genesis 41). De naam 'Mansholtsysteem' is ontleend aan het plan dat minister Mansholt na de Tweede Wereldoorlog in Nederland heeft ontwikkeld om de boeren een betere inkomensgarantie te geven. Boeren die na twee of drie jaar het leersupportsysteem verlaten, mogen van dit Mansholtsysteem gebruikmaken. Voor de mais die zij volgens het Food For Life-principe verbouwen – waarbij ze dus geen kunstmest, maar verrijkte compost gebruiken – krijgen zij een gegarandeerde prijs. Die prijs wordt jaarlijks vastgesteld op een bedrag dat voor deze boeren aantrekkelijk is. Van de oogstopbrengst moeten de deelnemers één zak mais van 50 kg teruggeven. Voor het bedrag dat die zak mais oplevert, krijgen zij zaaizaden en meststoffen voor het volgende jaar. Die zaaizaden en meststoffen

worden door de directeuren samen met de deelnemers ingekocht. Daarnaast wordt jaarlijks een vast bedrag ingehouden voor de activiteiten van de ngo.

De stichting streeft ernaar dat het project in 2025 wordt verzelfstandigd, zodat personele hulp vanuit Nederland dan niet meer nodig is. Het uiteindelijke perspectief is dat het systeem volledig zelfredzaam is en dus niet meer afhankelijk van externe funding.

Governance

Nederland

The Art of Charity is een stichting met een bestuur dat uit vier personen bestaat: B. (Bo) Teerling, voorzitter; D.F. (Diederik) Ensing, secretaris; E.(Eric) van Oene, penningmeester en H. (Halbe) Geertsma, vicevoorzitter.

Het bestuur heeft in 2024 vier keer vergaderd (15 januari, 25 maart, 12 juni en 25 september). Alle vergaderingen werden gehouden in het bedrijfsgebouw van Enigma Sinapi aan de Ampèrestraat 7 in Wezep. In de vergaderingen kwamen steeds alle aspecten van het werk van de stichting en alle ontwikkelingen rond het project Food For Life aan de orde. Van elke vergadering is een verslag gemaakt dat in de volgende vergadering werd vastgesteld, getekend en vervolgens gearchiveerd.

Naast de vier bestuursleden werken dertien vrijwilligers enthousiast mee aan de public relations en de aanvoer, verkoop en bezorging van meubilair.

De voorzitter heeft voor een groot deel van 2024 nog gebruik kunnen maken van de zeer gewaardeerde hulp van Grace Mweso. Zij was afkomstig uit Malawi, begreep de mentaliteit van de mensen en wist hoe ze met hen moet communiceren en hoe dingen geregeld moeten worden. Haar contract liep op 1 november af en is niet verlengd omdat haar gezin inmiddels de nodige tijd en energie van haar vroeg. Ze heeft een passend afscheidscadeau gekregen.

De stichting werkt met onbezoldigde vrijwilligers en bestuurders, met uitzondering van de voorzitter, die tevens CEO is in Malawi. Tot 2021 was ook hij onbezoldigd vrijwilliger, met alleen een vergoeding voor auto- en telefoonkosten. Vanaf 2021 krijgt hij een door het bestuur vastgestelde managementvergoeding. Reden daarvoor is dat zijn werkzaamheden voor de stichting een vrijwel fulltime baan voor hem waren geworden en hij daardoor geen ruimte meer had voor andere betaalde activiteiten. Voor 2024 is de vergoeding vastgesteld op een bedrag van 39.583 euro, met daarnaast een jaarlijkse autokostenvergoeding van € 3.600,- en een dito telefoonkostenvergoeding van € 500,-. Jaarlijks wordt geëvalueerd of deze kosten nog in verhouding staan tot de werkzaamheden c.q. de tijdsbesteding.

Afgezien van deze vergoeding wordt dus al het geld dat binnenkomt besteed aan de doelstelling van het project. Onder die doelstelling vallen ook de kosten van de reizen die naar Malawi worden gemaakt. Het bestuur probeert die kosten zo beperkt mogelijk te houden. Bij elke reis wordt zorgvuldig bekeken wat degenen die de reis maken nodig hebben om hun bezoeken zo goed mogelijk te kunnen invullen.

De stichting communiceert via twee websites: www.foodforlifemalawi.com (voor alle informatie over het project) en www.livingfair.nl (voor de verkoop van meubilair). Het beheer van de websites is uitbesteed aan Flexxmarketing in Nunspeet.

In 2024 zijn de statuten van de stichting herzien en herschreven naar een model van de door het bestuur ingeschakelde notaris (Van der Laan in Oldebroek). In die herziening is rekening

gehouden met de nieuwe Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen. De nieuwe statuten zijn vastgesteld in de bestuursvergadering van 12 juni 2024 en op 8 juli 2024 bij de notaris in een akte vastgelegd.

Malawi

In Malawi worden de planning en het beleid van Food For Life uitgevoerd door plaatselijke comités, onder de bestuurlijke leiding van een ngo.

Er is gekozen voor een managementstructuur met een hiërarchische opzet. Kleine groepjes worden naar boven toe steeds groter en eindigen bij de acht directeurs, die verantwoording afleggen aan de executive director van de ngo, tevens de voorzitter van The Art of Charity. Die opzet blijkt in de praktijk goed te werken. Het afleggen van verantwoording gebeurt goed en zorgvuldig. De directeurs nemen hun taak uiterst serieus.

De ngo Food For Life Malawi Limited is in 2015 opgericht en op 13 december 2017 door de overheid erkend. Het bestuur bestaat momenteel uit de volgende zes personen:

- ds. Maxwell Banda, voorzitter (emeritus predikant en voormalig ambassadeur)
- mrs. Cecilia Mseteka, lid (succesvol ondernemer)
- dr. Peter Mvula, lid (Managing Director and Principal Consultant–Rural Development)
- mrs. Rose Niyasu, vicevoorzitter (human resources management)
- Kingsley Masamba, lid (associate Professor, Food Science)
- Bo Teerling, lid (namens Stichting The Art of Charity in Nederland; CEO van de ngo).

De ngo is een zgn. 'company limited with guarantee'. Dat betekent dat het geld waarover ze beschikt alleen mag worden gebruikt voor eigen activiteiten en niet mag worden uitgekeerd als dividend. De ngo functioneert steeds beter, werkt samen met diverse bevolkingsgroepen en kerken en heeft goede contacten met de overheid.

Doelrealisatie

Voor de realisatie van de doelstelling van de stichting is het nog steeds belangrijk dat de voorzitter het project met een bepaalde regelmaat bezoekt. De reizen zijn bedoeld om op de projectlocaties de stand van zaken op te nemen, te overleggen met leidinggevenden, accountants, ngo, kerken en overheid, deelnemers te bemoedigen en aan te moedigen en waar nodig aanwijzingen te geven met het oog op een verbetering van de resultaten. In de tijden tussen de reizen worden de contacten met Malawi vooral onderhouden via Whatsapp.

Als regel worden er twee bezoeken per jaar gebracht. In 2024 is het bij één bezoek gebleven – het daaropvolgende bezoek vond plaats in het begin van 2025. De reis werd gemaakt van 15 april tot en met 30 mei. Zoals meestal het geval is, werd de heer Teerling daarbij vergezeld door zijn vrouw Dity. Zij vervult al jaren haar eigen rol in het steunen van het project en in de contacten met diverse betrokken personen. Ze zorgde ook wekelijks voor boeiende en persoonlijk getinte reisverslagen op de website van de stichting.

Tijdens het bezoek zijn vergaderingen belegd in alle districten waarin het project wordt uitgevoerd. In die vergaderingen hebben de heer en mevrouw Teerling gesprekken gehad met alle hoofd-comitéleden. Daarnaast zijn er vergaderingen geweest met de directeurs, de twee accountants en drie leden van het ngo-bestuur. Alle vergaderingen verliepen gestructureerd. Iedereen die erbij moest zijn, was er ook. Er werden duidelijke en correcte verhalen verteld, waarbij tekortkomingen eerlijk werden benoemd.

Het bezoek was ook deze keer weer uitputtend, vanwege de vele activiteiten, maar ook vanwege de slechte conditie van de wegen, waarover soms lange afstanden moesten

worden afgelegd. Onderweg moest men ook voortdurend op zijn hoede zijn voor roofovervallen. De honger was in 2024 namelijk nijpend in Malawi. Mensen stierven omdat ze niets meer te eten hadden. Op 17 april kondigde de president zelfs voor 23 van de 28 districten de noodtoestand af. Honger maakt mensen agressief en zorgt ervoor dat ze gaan roven en stelen. Zo heeft Food For Life met een diefstal van 1000 zakken mais te maken gehad.

De stichting heeft zo nu en dan geld gestuurd om leed waar ze tegen aanliep te verzachten. Dat moest echter wel beperkt blijven: haar missie is immers dat de mensen zelf hun honger en hun armoede leren bestrijden.

In die situatie van grote honger stemt het tot dankbaarheid dat bij de boeren die aan Food For Life meedoen de oogst er goed voor staat. De opbrengsten zijn stabiel en gezond. In het noorden van het land zijn de resultaten beter dan in het zuiden. Dat heeft te maken met verschillende klimatologische omstandigheden en grondsoorten, maar ook met een verschillende motivatie van de deelnemers. Vooral het meest afgelegen en het meest arme gebied in het uiterste noorden valt op door een enthousiaste inzet van hard werkende boeren die weinig kosten maken en een royale oogst mogen binnenhalen.

Een punt van zorg is dat niet alle deelnemers altijd de verplichte zak mais terugbetalen. De directeuren zitten er echter goed achteraan dat de gemaakte afspraken worden nagekomen.

Een duidelijke verbetering is dat sinds 2024 wordt gewerkt met contracten, die centraal worden bewaard en geregistreerd. Zaden en mest worden alleen nog verstrekt aan deelnemers die hun contract correct hebben ingevuld en rechtsgeldig hebben ondertekend.

Een probleem is dat in Malawi niet voldoende mest beschikbaar is om compost te maken. Daarom is de stichting in 2024 een proef begonnen met het toesturen van kippenmestkorrels vanuit Nederland. Inmiddels is een eerste container met 30 ton mestkorrels naar Malawi geëxporteerd. Als uit de proef blijkt dat daar goede compost van wordt gemaakt, zullen er de komende tijd grotere hoeveelheden worden verzonden.

Het aantal deelnemende boeren is in 2024 gestegen tot zo'n 7000. Dat is 1% van het totale aantal landbouwers in Malawi. Daarbij gaat het om ½ % van de beschikbare landbouwgrond. Het streven is om dat percentage uit te breiden tot 3%. Dat zou betekenen dat 1 miljoen mensen via Food For Life kunnen worden gevoed.

In de afgelopen jaren heeft de stichting het systeem aan tienduizenden mensen geleerd. Sommige deelnemers blijven vanaf het begin. Anderen verlaten het leersysteem en doen het voor zichzelf. Weer anderen kijken de methode alleen maar af en passen die dan toe op hun eigen land.

Een belangrijk moment op weg naar de verzelfstandiging van het project was de opening van een kantoor in Muzuze op 1 januari 2024. Er kon gebruik worden gemaakt van zaalruimte bij een groot kerkgebouw van de CCAP. Het kantoor ligt op een mooie plek in het centrum, is goed bereikbaar en ook goed beveiligd. Het heeft een permanente bezetting van één medewerker.

Zoals onder 'doelstelling' is aangegeven, wordt gestreefd naar verzelfstandiging van het project in 2025. Op dit moment is er één probleem dat de realisatie van die doelstelling in de weg staat: het vinden van een opvolger voor de heer Teerling als CEO. Het zou ideaal zijn als een inwoner van Malawi die nauw bij het project betrokken is de aansturing zou kunnen

overnemen. Vanuit Malawi zelf wordt echter nadrukkelijk aangegeven dat het project zonder de supervisie van een 'buitenstaander' (lees: blanke) geen lang leven beschoren zal zijn. Dat sluit aan bij de waarnemingen van de CEO zelf. Het past niet bij de cultuur van Malawianen om initiatieven te nemen en om opdrachten te geven aan (of te aanvaarden van) een volksgenoot. Daarom blijft het bestuur naar andere mogelijkheden zoeken. Daarbij wordt vooral gedacht aan Nederlanders die in Malawi wonen en werken. In 2024 is besloten tegelijk een ander spoor te bewandelen: het benaderen van een grote organisatie met de vraag of zij bereid is het project over te nemen. Zo'n grote organisatie zal de continuïteit beter kunnen waarborgen en gemakkelijker iemand kunnen vinden die het project kan aansturen.

Als beide zoektochten geen resultaat opleveren, zullen waarschijnlijk advertenties moeten worden uitgezet.

Financiële ontwikkelingen

Financiële steun voor het project wordt in Nederland onder andere gegenereerd via de verkoop van meubilair en andere goederen vanuit de winkel aan het Meidoornplein in Wezep en vanuit de webshop (www.livingfair.nl).

Omdat de verkoop in de winkel te wensen overliet, is in 2024 besloten om een andere werkwijze te hanteren. Die werkwijze houdt in dat er geen vaste openingstijden meer zijn. De winkel kan op afspraak worden bezocht. Dat blijkt goed te werken: mensen komen met een duidelijk doel en er is veel minder sprake van 'kijken, maar niet kopen'. De verkoopcijfers zijn vanaf de invoering van deze werkwijze aanzienlijk gestegen. Er komen veel kopers uit het midden en zelfs uit het zuiden van het land. Voor de heer Teerling betekent het dat hij weer meer uren aan de winkel kwijt is (daar was hij in 2023 juist mee gestopt), maar die uren zijn wel veel productiever dan ze voorheen waren. Naast de bezoeken op afspraak is in 2024 twee keer een open dag gehouden, op een zaterdag. Ook dat bleek een succes te zijn: er kwamen veel bezoekers en er werden veel bestellingen gedaan.

De combinatie van webshop en winkel voldoet goed. De netto opbrengsten zijn niet heel groot, maar voldoende om dankbaar gebruik te blijven maken van deze mogelijkheden.

Behalve uit de verkoop van meubilair worden inkomsten verkregen door bijdragen van fondsen, bedrijven, grote instellingen, maatschappelijke organisaties, kerken en particulieren en zelfs door de verkoop van oud ijzer en dergelijke. In 2024 is een nieuwe campagne gestart om fondsen te benaderen. Er zijn ook veel mails naar kerken gestuurd met het verzoek om een bijdrage.

Via media wordt regelmatig aandacht gevraagd voor het project. Bij die media valt met name te denken aan het Nederlands Dagblad, het Reformatorisch Dagblad, huis-aan-huisbladen, Groot Nieuws Radio, de EO, de lokale omroep en de social media.

Voor het Reformatorisch en het Nederlands Dagblad hebben voorzitter Bo Teerling en zijn vrouw Dity in 2024 weer een groot aantal aansprekende en persoonlijk getinte columns geschreven, waar ze veel respons op kregen en die regelmatig veel geld opleverden. Van tijd tot tijd werd ook een paginagrote advertentie geplaatst.

Door al deze media-activiteiten wordt de bekendheid met de stichting en haar project steeds groter.

Via Whatsapp wordt wekelijks bekendgemaakt hoeveel meubilair er is verkocht, hoeveel winst dat voor het project heeft opgeleverd en hoeveel giften er zijn binnengekomen.

Het bestuur is dankbaar voor alle steun die de stichting ook in 2024 heeft ontvangen. Heel vaak ging het om forse bedragen. Meer dan eens kwam er juist geld binnen op momenten waarop het in het bijzonder nodig was. Al met al heeft de stichting in het verslagjaar weer voldoende geld ontvangen om het werk in en voor Malawi zonder financiële zorgen en beperkingen te kunnen uitvoeren. In totaal ging het om een bedrag van 503.586 euro, iets meer dan het streefbedrag van 500.000 euro.

In zijn vergadering van 25 maart 2024 heeft het bestuur het jaarverslag van 2022 vastgesteld. De jaarrekening kon nog niet worden vastgesteld in de vergadering van 12 juni, omdat de controle toen nog niet had plaatsgevonden. Om te voorkomen dat ze veel te laat gepubliceerd zou worden, is ze deze keer via de mail vastgesteld en vervolgens in de vergadering van 25 september ondertekend.

De administratie in Malawi is in goede handen bij de penningmeesters van de comités. Twee accountants dragen zorg voor de controle. Daarnaast doen zij aan 'veldwerk': ze bezoeken steekproefsgewijze een aantal akkers om na te gaan of de betreffende boeren die akkers werkelijk beplant hebben.

Het is in 2024 gelukt om in Malawi een centrale bankrekening te openen voor de ngo. Voorheen had elk district zijn eigen bankrekening. De CEO kan vanuit Nederland toezicht houden op de uitgaven die vanaf die centrale bankrekening worden gedaan.

Risico's

Het project kent algemeen geldende risico's als: verlies, diefstal, misoogst, demotivering, gebrek aan vernieuwing, leiderschapsperikelen en jaloezie. Daarnaast is er bijvoorbeeld het risico van corruptie. Door de manier waarop het systeem is opgebouwd, blijven eventuele misstanden in principe beperkt tot een klein gebied. Tegelijk weet men in het hele land vrij precies welke normen en waarden de stichting hanteert. Zo is het bij alle deelnemers bekend dat Food for Life Malawi bij corruptie geen pardon kent en iemand die zich misdraagt direct uit de organisatie haalt. Dat werkt preventief. Verder worden maatregelen die moeten worden genomen altijd eerst besproken met de lokale medewerkers. Adviezen die zij geven, worden meestal opgevolgd. Als ergens een maatregel genomen is, verspreidt het nieuws daarover zich heel snel door het land.

Daarnaast zijn er de marktrisico's. Die risico's worden tot een minimum beperkt door de hele oogst van de deelnemers zo snel mogelijk te verkopen aan grote marktpartijen.

In theorie bestaat het risico dat er te weinig geld binnenkomt om het project te kunnen financieren. Dat zou dan in het ergste geval kunnen betekenen dat de omvang van het project moet worden teruggebracht. Het spreekt vanzelf dat de stichting zich er tot het uiterste voor inzet om dat scenario te voorkomen: ze wil het project juist steeds meer uitbreiden. Gelukkig is inkrimping tot nu toe bepaald niet aan de orde. Wat de inkomsten betreft was ook 2024 weer een bijzonder zegenrijk jaar (zie onder "Financiële ontwikkelingen").

Een laatste risico betreft de personele continuïteit. Voorzitter Bo Teerling vervult met zijn vele activiteiten een belangrijke rol in het project en kan daarom node worden gemist. Vanwege zijn leeftijd en ook vanwege gezondheidsproblemen die er het afgelopen jaar zijn geweest, wil hij graag binnen afzienbare tijd zijn werkzaamheden kunnen beëindigen. Naast het feit dat we streven naar verzelfstandiging van het project is dat een extra reden om actief om te zien naar een opvolger of voor de toekomst een andere oplossing te zoeken (zie onder "Doelrealisatie"). Mocht de heer Teerling, voordat er een oplossing is, iets overkomen

waardoor hij zijn werk niet meer kan doen, dan zijn er twee mensen beschikbaar die zijn plaats voorlopig kunnen innemen. Wat dat betreft is de continuïteit van het werk dus wel gewaarborgd.

Toekomstverwachtingen

Maatschappelijke aspecten van ondernemen

Het project Food For Life helpt gezinnen om uit de armoede komen. Daardoor krijgen mensen meer financiële armslag, bijvoorbeeld om hun kinderen onderwijs te kunnen laten volgen. Uiteraard is dat van grote maatschappelijke betekenis. Ze krijgen ook meer mogelijkheden om het kerkelijke leven en de evangelieverkondiging in stand te houden. Het kerkelijke leven in Malawi lijdt zwaar onder de hogere kosten en de toenemende armoede. Kerkleden kunnen veel minder bijdragen, predikanten verdienen daardoor te weinig en moeten ander werk zoeken, zodat ze te weinig tijd overhouden voor het werk waar ze zich toe geroepen weten. De stichting neemt het in stand houden van het kerkelijk leven nadrukkelijk als doelstelling mee in het werven van gelden voor haar project.

Een bijkomend effect van het project is dat de stichting, met name door de bezoeken van de voorzitter en zijn vrouw, van tijd tot tijd instellingen op haar weg vindt die dringend hulp nodig hebben. Dat kan bijvoorbeeld een school zijn, een ziekenhuis of een kerkelijke gemeente waarvan het kerkgebouw hard aan vernieuwing toe is. Omdat de – statutair vastgelegde – doelstelling van de stichting zich beperkt tot landbouw en voedselvoorziening, kan in zulke situaties meestal geen hulp worden geboden vanuit de gelden die voor die doelstelling worden ingezameld. Dat is alleen mogelijk als er problemen zijn die gerelateerd zijn aan de voedselvoorziening. Vanuit de stichting wordt daar goed op toegezien. Tegelijk kan ze er niet omheen dat dergelijke problemen op haar weg worden geplaatst. In dergelijke gevallen wordt dan ook omgezien naar andere financieringsmogelijkheden.

Ten slotte

Het bestuur constateert met grote dankbaarheid dat ook in 2023 Gods rijke zegen over het project Food For Life en over het werk van de stichting The Art of Charity mocht worden ervaren.

Afgesloten 13 maart 2025

Halbe Geertsma